

Womhaj Bóh!

Czytło 13.
31. mërza

Łětnik 5.
1895.

Szerebke njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždu ƚobotu w Šsmolerjez knihciziscežerńi w Budyschinje a ƚu tam dostacź ƚa schtwórtłětuu pšchedplatu 40 np.

Njedzela Judica.

Šf. 2, 13: Něk pať seže wŋ we Šhrystuƚu Ješuƚu, kiž něhdy dalozŋ seže byli, bližŋ sežinjeni pšes tu krej Šhrystuƚowu.

Něk pať! To klinezi, kaž nalětni dŋch po czežkim krunym šymfkim cžaku, kaž merna powjesč po dołhim krawawnym wojowanju, kaž horjestacze po cžemnej šmjertnej nozy. Něk pať! To dawa dušam, kotrež běchu pšes-štałe ƚo nadzijeć, nowu šhroblošč, pohlad a wuhlad do wjekeleho, šbóžneho a wěšteho pšichoda! To šbudži wušnjeneho ducha, šhromadži šamylene myšle a pšecča a štaji jim wěšty kóuz; to pokŋlni, jašo štanyč, špytacź i nowa šhodzić w Božeji mozy. Něk pať! Škomu šlušča tale wjekeła, wošchemjaza, šbudžaza powjesč?

Šiž seže w Šhrystuƚu Ješuƚu. Njedyrbišch niž jenož wo Ješuƚu šlušhecź byč. Njedyrbišch wo nim niž jenož historiske pšnacze mēc abo šnano jenož drugi artifel wěry wjedzecź. Njedyrbišch tež niž jenož šwonkownje k zŋrkwi šlušhecź abo ƚo, kaž wjele ludakow cžini, jenož po šwucženym waschju k Božemu šłowu a k Božemu bliđu dzerzecź; ně, dŋrbišch k Šnješeji Ješušeji pšchonszŋ šadzerženje dostacź, dŋrbišch do njeho płodženy a šajczech-pjenny byč. Dŋrbi wěrnoscź pola naš byč, šo šmy ƚo w šwj. šchczenizŋ Ješuša woblekli, pšes wěru, kaž hałosa do winoweho pjenka šajczech-pjeni, kaž žiw: štawy i nim, i šłowu šwjafane. Šbóžnik praji: Ša we waš, wŋ we mni! To dŋrbi ƚo pola naš pšes Božu hnadu, pšes šwjateho Ducha móz a wabjenje štacź. Šotom płačzi nam

šnamjo nadzije a wjekełoscze: Něk pať. Ša što šmy i tym dostali, šo šmy w Šhrystuƚu Ješuƚu pšes wěru šakorjenjeni a šaloženi?

Něhdy seže dalozŋ byli a někto bližŋ sežinjeni. Daloki drje njemóže Bóh wot cžlowjekow byč. Ššchetož Bóh njeje Bóh, kiž mohł daloki byč, ale Bóh, kiž je bliški. Njemóže ƚo ničto tak škradžu pšched tym Šnješom šhowacź, šo by wón jeho njewidzał, njemóže ničto i šchidłami raššich šerow tak daloko cžeknyč, šo by Šnješowe wóczo jeho njewidžalo a jeho ruka jeho nje-došahnyła. Ššchetož tón Šnješ, tón wěczny Bóh, je wšchem šwojim štuttam a wošebje wšchem cžlowjekam bliški a pšchitomny. Šola wot Božeje hnady, wot Božeje wutrobŋ a luboscze móže ƚo cžlowjek runje tak šdalowacź, kaž šubjenny šŋn, jašo wón wot nana daloko pšes kraj cžehnješche. Še došč cžlowjekow, kiž ƚo w Božeji bliškoczi tak boja, kaž štóšnik, hdyž wón bėza šetka. Šsu dušche, kiž, hdyž hłóš wěcznoscze jim do wucha klinezi, to cžuja, jašo by jim šwóncžł šhudnyh hřešnikow na puczu k wotpra-wjenju šwonik. Duž tež tak cžekny, hdyž ƚo tón Šnješ jim pšchibliži; duž cžekny wot Božeho šłowa a i Božeho doma a jim ƚo jenož tam lubi, hdyž ƚu daloko wot Boha. Šaj wšchať, kaž chze cžlowjek mēc, tak budze jemu potom. Čhze-li cžlowjek daloki byč wot Boha, wot jeho hnady a mēra, dha tón Šnješ šwoju hnadu nišomu njepšchinušuje. Wón pať ju tym pšficzi, kiž ƚu i daloka pšchishli; wón jim ruku dawa a pšeczele jim powjesč, šo wón jim šwoju wutrobu wotčini a žada, jich dušchu jašo šwoje wobšedžen-štwo wobšedzecź. To wošebje tym płačzi, k kotrymž

ſwjaty japoſchtol w naſchim teſtje rěczy, pohanam, kiž bėchu dalozy wot Božeho ſlubjenja.

Woni ſu nětſ bližny ſežinjeni piſches Jejuſowu krej. Echtož Boha teho ſwjateho njeſnaje, tón hebi myſli, jo dyrbi ho čłowjekeſ jenož prajicž, dha budže wón jažo k Bohu piſchić móz a chzjeć. Echtož ſwoje hrěchi nje pohanawſchi ničo wo Božim hněmje nje wě, tón hebi myſli, jo möße čłowjekeſ jenož ſwoje njeprawa pohanawſchi bjeſ wſcheho daſſcheho k Bohu piſchić. Eſwjaty japoſchtol a wſchitke w hlubofich bėdženjach duſchow wucziće ne Bože džeczi jo lěpje wjedža. Woni wjedža, jo dyrbi nam k temu Chryſtuſowa droha krej jako nje winowateho jehnjecža piſchelata na ſchižu pomhać a jo möße jenož piſches nju naſcha wutroba i Bohom ho ſjednać. Hatle hdyž je ho to ſtało, je ſwět i Bohom ſjednočeny a žadny hrěſchnik njeje wjazy dalofi a wuſtorčeny wot Boha, ale bliſti a pola njeho w hnadže. A čłowjekeſ ſam? Hdyž wón we wěrje móz Chryſtuſoweje krmě pohanaje, kaž piſches nju ho wſchón ſadžewt wotſtroni, ſpyta a ſſhrobli ho wón k Bohu ſtupicž a ho k njemu kaž zlonik wolać: Božo, budž mi hrěſchnikeſ hnadny.

Tak bliſti chzemy ho tež my k njemu ſtajicž a jemu ho piſchezo bóle piſchibližicž piſches wěru w modlitwje a piſchiſtupicž, hać ſmy žyle bližny a wěcnije pola njeho.

Ja chzu rad tebe doſtać,
Ach! ſđerž mje piſchi hebi,
Ja piſchi tebi chzu woſtać,
Hdyž ho či roſkoczi.
Twoja wutroba w tym čželi,
Hdyž duſcha we ſmjerczi
Eso i čželom roſno dželi,
Mi budžeich w wutrobi.
Samjei.

Eſwjeczi tſjo kralojo.

(Boſtracžowanje.)

V. Do Bethlehema.

1. Dwojo ſpěw.

So by či namaſali,
D džeczo kralowiſke,
A tebe powitali,
Wodž naſche kroczele!
Po tebi duſcha žada,
Po tebi wóčžo hlada,
D ſbóžniko, pój, pój!

Bjeſ paſtyrja tu bėchmy,
Duž nam ho ſjewi ty;
Sa hwěſdu twojej džěchmy,
Echto wo ſměch rodžachmy?
Eso poſaž, ſtudžeń hnadny,
A wotmyj naſche padny,
D ſbóžniko, pój, pój!

Eso wjeſeliny nětſko,
So ja tak krotki čžaſ,
D wulki hnadny — ſwědko,
Esy k hebi dowjedl naſ,
So ja bratra či mamy,
Čži rufu wokoſchamy.
D ſbóžniko, pój, pój!

2. Kaſ ſwjeczi tſjo kralojo do Bethlehema piſchińdžechu.

(Deſklamazija.)

Kaſ jelenja ho paſtwy plóдне,
Hdžež puć do Bethlema dže!
Kaſ ſbėhaja ho hórki mlóдне,
Kaſ dol bjeſ wuſtawanja kónž!
Žón ſyma njetraſchi, niž krupny,
Žón w lěče ſlónzo njeſpali.
Kaž rjenje težeja móriſke kupny,
Tak wón ho ſtajnje jeleni.

Piſches hona kralojo tam čžahny,
Eso bliži hižo k wječžoru;
Duž na kraj widža wupóſplanu
Nětſ žahlotu ſmaragdowu.

Eso hory kumpaju w ſlocže,
Eso rěczy ſwěcža naſdala,
Eso ſlónzo khowa na wſchěm ſlocže,
Eso hwěſda jažo poſaja.

Dženſ ſtupaſche i jich kroczelemi
A džěche piſchezo prjedy nich,
Kaž ſwěcziła bė ranjehej ſemi,
Hdžež bėche wubudžiła jich.
Kaž tućel čžehnje ſwoje ſmuhi
Piſches wložne čžorne mróczele,
Tak hwěſda jich piſches ſwoje pruhi
Puć ſbóžny k džěcžu wjedžeſche.

Eso i hórki piſcheježeraja hona,
Tam leži ſhla paſtyrſta,
Jich wubudžiła paſ je hona
Je hwěſda nanajkraſniſcha,
So woblicža ſu jaſnoſež mēle
A bėchu žyle ſwěcžate,
Kaž ſhite bėchu ſwěczi bēle
Na ſtadło wowzow drėmazē.

Eso kralow wójiſto poſajuje
A paſtyrjo ho ſbėhaju,
Wječch Tarſiſki ho piſchibližuje
Na ſpěchnym bėlym koniku:
„Strow Boh waſ, džeczi iſraelſte!
Wy paſtyrjo, ho njebojče!
Wy njeſmy wójiſto njeſſchecželſte,
Kiž ſkaſeč waſ nětſ piſchichlo je.“

A nim ſchėdžiwž ſtupi ſtaroſežiwny:
„Wy móžni kuježa, kaſ ho ma?
To ſu nam wulke Bože džiwny,
Tu wy, tam hwěſdu Anjeſowu.
Kaſ njeſtróža paſ podawt žyly,
Eli jaſnoſež woczam nječžini;
Wſchaf widžili ſmy Bože ſhly,
Eſtut Boži kraſny njebeſki.“

„Wy hladachmy hej ſtadla naſche
Nětſ piſched tſinacže wozami,
Eso ſwětloſež i njebeſ wuliwaiſche,
Kaſ jaſnoſež Boža wobſwěczi.
Echto wuhlada nětſ wóčžo naſche?
We ſwětkeſ draſeče mlóднеza —
Eso paſtyr njebeſki bnež ſdaſche,
Kiž ſlote wowzli napowa.“

„Ja piſchipowjedam“, tak wón džěſche,
„Wam dženža wulke wjeſele,
Kiž po ſlubje ho piſchibližeſche;
Waſch ſbóžnik narodžil ho je;
Njech to ja ſnamjo prawe macže,
So džeczo jara lubojne,
We žlobje ležo namaſacže
A i peluſchkami powite.“

A ſhla wójiſta njebeſkeho
Tam hnydom pola njeho bē,
Ta ſhwaleſche we khorje jeho —
A kaſ tu jeho ſhwalić wē!
Wy paſ ho k njemu modlicž džěchmy,
We wěrje jeho čžěſčachmy!
Kaſ ſbóžni wo nim tón džěń bėchmy!
Kaſ ſbóžni hiſheče dženža ſmy!
(Boſtracžowanje.)

Woporniwa luboſež.

(Boſtracžowanje.)

Etkonežnje wón poſtany, woczini wotno a do luboſneje nožy
won pohlada. Po njebeſečach čžahachu bēle mrócžalki, piſches nje
khodžeſche piſchecželuje ſmėſkotajo mēſacžk a milijony hwěſdow ſybo-
lachu ho i wyſſoſeče ſtrowjo dele na drėmazy ſwět. Wěr a

ko wón njebě na žane wašchnje dopomnił. Žako někotry čaš po tym wječehj Bože wotfajanje dach, wjedžejche wón mje po hwyatocznojezi k hwojemu pižansemu bliđu, na kotrymž bě konfirmazijski šchpruch stajeny a džejche: „Ma tola něšto na žebi, hdyž ma jedyn žebi prajicž: 50 lět je ko minyło po tym, jo hwy pšched Božim woltarjom šchežeński žlub wobnowił. Ale tón šchpruch dyrbi moja žhodžaza hwěšda byčž.

Wěrnoscž biblije, šafitana pšhecžiwjo jeje njepšhecželam.

(Pštracžowanje.)

Šistorija iŕraelskeho luda wot wróczenja i Babilŕskeho jaŕtwa hačž do čžaka Šhryŕtužoweho.

My žmy pšnuali, kať dobry běšche šapocžatk; ale kónž w Šhryŕtužowym čžaku běšche tón, jo je w ludu proŕte šafoniŕke žiwjenje, morwe žluženje, wulka hordoječž a pšdla wumyšleneje bojaŕliwocje w šwonkownym wobkedžbowanju šafonja tola žyle druge šmyšlenje, hačž lubocječž k Bohu a k bližžchemu, kotruž šafon žada. Mat. 23, 23. Luf. 14, 1—6. To pšcheměnenje je jara powucžaze ja wšchitke čžaky. Po tajkim žamo najlěpšchi porjad žyrtwinského žiwjenja, najlěpšche naprawjenja wšchitkich čžlowškich wobštejnocježow k šbožu čžlowjeka njewudožaha, njewudožaha, jo wutroba k měrej dońdže. Žena myšł teho dla lěto a bóle pšchezo horžičho žo hory w žylým ludu:

Nadžija na Měšiaša.

Nadžija, jo Bóh žam pšchindže a na ludu žo žmili (Ezech. 34, 11; Mat. 3, 1; Sach. 14, 9; Žej. 54, 5; Hojea 2, 19), jo wón žwojeho „žalbowaneho“ (po hebr. Měšiaša, po grekŕkej rěčži Šhryŕtuža) pšjezele, to běšche wot čžaka profetow njepowalne žedženje žylého iŕraelskeho luda. Žyly lud běšche w tej myšli pšches jene: „prjedy lěpje njebudže, doniž Měšiaš njepšchindže.“ Š tym je ŕarofafoniŕke wutworjenje a rošwiwanje k žwojemu kónzej pšchichlo. Šdyž Šrichojo a Šromžy žami na žwojim pšchibóžŕtwe šadwělowachu a pšched duchownym bankrotom ŕtejachu, běšche Bóh tola iŕraelski lud pšches lěŕitotetki dolhe wodženje k temu dowjedł, jo woni jeho w jenej myšli ja najwjšichšeho a jenicžkeho pšchipšnaja a wot njeho žameho šbože wocžakuja. Šwonkowne pšchibóžŕtwe žo w Šraclu myšlicž njemóže a kiž by Boha přel, bychu ja hlupeho měli (Pš. 14, 1). Ale wšchak pola čžlowjekow ŕteji, hačž chzedža inuŕŕkownje Božu myšł pšchijecž abo niž. To je wěž žwobody — Bóh wocžehnje, ale njenušuje. Šnutškonne rošžudženje ŕškončnje žyle w čžlowškej ruzy leži. A duž žo wulka hromada luda pod wodženjom jich najwžazy měšchnikow ja ŕeiuŕke a ŕachodne rošžudži. Duchowne a hlubiŕke myšle Bože žo žyle i boka woŕtaja. Woni čžakaja na krala, kiž by i bóžŕkej wšchedomozu wuhotowany „njepšhecželow“ šbił, „žwój lud“ pať k wulkemu šbožu dowjedł. Tať jeho chzedža a žebi žadaju. Lubi čžitarjo ŕošymja, kať woni tymaj žlowomaj „njepšhecželjo“ „lud Boži“ žyle druge ŕošymjenja podžunu, hačž maja hewať w žwjatym pižmje. — Tuta čželna nadžija na Měšiaša, tuta wumyšlena wěra do powšchitkowneho jeiuŕkeho šboža bjes ŕnutškonneho wobroczenja wobkneži wjšchich a lud a k temu wjedže, jo žo tón wot žwjateho pižma žlubjeny Měšiaš Boži, jako pšchindže, ŕacžijnje a ŕažudži.

Ale tola njeje Bože wocžehnjenje na ludu bjes ploda woŕtało. Wo tym pšchichodnje.

(Pštracžowanje.)

Běšche pšchipad?

Njewěražy muž, kotruž Bože žlowo šazpivajŕche, džejche jumu njedželu do Božeho domu, jo by rjane ŕpěwanje žlyšchal. Po ŕpěwanju chžyŕche do předowanja jašo i Božeho doma wotencž. Ale durje bėchu ŕamknjene. Duž dyržjeŕche žo jašo žynucž. Šo pať Bože žlowo žlyšchal njeby, žebi i wobčmaj rukomaj wuŕchi dđeržejche.

Duž žo jemu mucha na nóž žyđže a jako ju i ruku přjecž honjeŕche, runje i klětki žlowa žlyšchejche: „Šchtóž ma wuŕchi k požłuchanju, tón požłuchaj!“ Tu žo jemu džiwno ŕdaŕche, kať by to ja njeho prajene bylo. Wón tež druhu ruku wot wucha přjecž wša. A wón požłuchajŕche a požłuchajŕche a žlyšchejche

hrimanje šafonja a wježelu powjeŕečž ewangelija a předowanje emu tať k wutrobje džejche, jo bu drugi čžlowjek.

Běšche to pšchipad, jo žo jemu mucha na nóž žynny?

Šastojuň i kraja, kiž njeje ženje kemšchi žhodžil, mějejche ras njedželu w měsčje Šiel něšto wobŕtaracž. Wokolo 2 hodž. popoldnju jeho pučž nimo žyrtwje, i duchom žalbowaneho, žlawneho předarja Šlawša Šarnja wjedžejche a runje žo kžetro deŕchčik hiečž šapocža. Wón běšche nušowany, do žyrtwje ŕaŕupicž, jo by i najmjeňŕcha pod žuchim byl. Runje Šarns předowacž šapocža. Žyly požłuchajŕche; deŕchčik pšhesta, ale wón dele njekhwatajŕche. Pšchezo bliže žo k klětžy čžiččezŕche a na předowanje hačž do kónža požłuchajŕche. Njewěražy běšche ŕaŕupil a wěražy džejche jašo won; a wón žebi dale na wobŕtaranki njemyšleŕche, ale žo domoj poda a žebi pšchedewja, jo chže drugi čžlowjek byčž.

Běšche to pšchipad, jo žo runje tehdy deŕchčik džejche?

Młoda, wježela ŕeŕŕečžinka Gallizia džejche we wječej mlodoŕŕnej rjanoŕeči najrjeňŕŕcho ŕwoblekana do džiwadla. Tam ju ŕtara duchathora žona ŕetka a ŕawoła: „Šaj, knježnicžka, jeno jo njeby žana hela byla!“ To žlowo bu Boži hłóž ja jejnu duŕchu a přeni naŕtorť k wobroczenju.

Běšche to pšchipad, jo žonŕka ŕeŕŕečžinku ŕetka? Běšche pšchipad, jo wona runje to žlowo rěčžejche?

Nječ jo njewěra pšchipad mjenuje, my dwórŕkemu předarjei Šrommelej pšchihłožujemy, kiž praji, jo njeje drugi pšchipad, kžiba tón, wo kotrymž Mat. 6, 33 pižane ŕteji: „Pštajcže najprjedy Bože kraleŕtwe a jeho prawdoječž: dha budže wam to wšchitko pšchidate.“

Ma pučž hotowy.

Žako rjeŕŕŕi Šan Šuniades Šorwinus k žwojemu kónzej žo bližejche, jeho duchowny napomina, jo by žwój dom wobŕtaral a k šbožnemu kónzej žo hotowal. Šorwinus wotmolwi: „To je hubjeny, njerošomny čžlowjek, kotruž chže žebi to hačž k žwojemu kónzej ŕšhowacž, hđžež jemu žmjertna nuša žaneje kžwile wžazy k temu njewoŕtaji. Bohu budž džať, do tajkich njerodnych ja nje-žluŕŕham! Najwjetŕŕŕi džel mojeho žiwjenja pšchebych w žmjertnych ŕtrachach, teho dla žym žo hižo dawno na moju požłednu hodžinu pšchihotowal!“

Wošjewjenje.

Š hluboko hnutej wutrobu mam wšchěm lubym pšhecželam naŕŕchich kšpjenkŕow wošjewicž, jo 1. hapreje t. l. dla žwojeho pšchekšyđlenja do Meran-a w Tyrolŕkej jako ŕarať tamneje ewangelŕkeje wožady ŕamolwitu redakžiju ŕložu. Šym žo i wulkej wježeloježu na tutym ŕtutku wobdželil a jenicžy to wotpožładanje měl, jo by i kšpjenkami žeržŕŕkemu ludu to date bylo, ŕchtož druhy hižo dawno maja: pobožne, powucžaze a ŕwježelaze njedželŕŕe nowiny. Bohu temu Šnjeŕej budž džať, jo je žo ŕtutkej derje poradžicž dať! Redakžiju wot nětka knješ ŕarať **Gólcž** w Budyŕŕŕinku na žo wojmje a i lubocžiwje žlubjenym pomžhanjom knjeŕow ŕaraťow **Šencžki** w Wochoŕŕach a **Wrožata** w Dychwaldže dale pomjedže. Duž božemje, wy wšchitzy lubi pšhecželwo! Woŕtańcže žwěru pšchi žwojim lubym Šerbowŕtwe a pšchi žwojej ŕtarej žeržŕŕkej pobožnoŕeči. Šzo nadžiju, jo budu i dalokeho pođnja lubym Šerbam tu druhdy tež hiččeže wo tym a tamnym pižacž a tať ŕwjaŕŕ, kiž nať ŕjednocži, ŕđeržecž móž. Bóh luby Šnješ rošžwěčž ŕtajnje a pšchezo žwoje woblicžo nad lubowanym žeržŕŕkim ludom!

Dr. Š. Selle, ŕarať.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětka niž jenož pola knjeŕow duchowny, ale tež we wšchěch pšchekdawarňjach „Šerb. Nowin“ na wřach a w Budyŕŕŕinje doŕtačž. Ma ŕchtwórcž lěta plačži wón 40 np., jenotliwe čžikla žo po 4 np. pšchedawaju.